

**TRABZON MİLLETVEKİLİ
M. AKİF HAMZAÇEBİ'NİN**

**2003 MALİ YILI EK BÜTÇE KANUN
TASARISININ
TÜMÜ ÜZERİNE 19.11.2003 TARİHİNDE
TBMM GENEL KURULUNDA
YAPTIĞI KONUŞMANIN ÖZETİ**

- ✓ **Tasarıyla, 8,9 katrilyon liralık ödenek iptali, 4,5 katrilyon liralık ödenek ilavesi yapılmak istenmektedir.**

“2003 bütçesinin büyüklüğü, hatırlanacağı gibi 146 katrilyon lira olarak bağlanmıştı. Hükümet, bu tasarıyla, bazı ödenek kalemlerinde değişiklik yapmaktadır. Tasarıya göre, bazı kurumlara, bir takım harcamaları için 4,5 katrilyon lira tutarında bir ödenek verilmektedir. Yine, kullanılmayacağı öngörülen ödenekler tutarı olarak da 6,9 katrilyon liralık bir ödeneğin iptali düşünülmektedir. Ayrıca, bazı cari ödeneklerden 500 trilyon liranın, yatırım ödeneklerinden de 1,5 katrilyon liralık bir tutarın iptal edilmesi konusunda Maliye Bakanına yetki verilmektedir. Toplamda, 8,9 katrilyon liralık bir ödenek iptali; bunun yanında da, kurumlara 4,5 katrilyon liralık bir ödenek ilavesi söz konusudur.”

- ✓ **Faizde yapılan tasarruf iyi değerlendirilmelidir.**

“Ödenek iptali veya kurumlara verilen ödenekler toplamı nereden karşılanmaktadır? Önemli ölçüde, faiz giderlerinden yapılan tasarruftan karşılanmaktadır. Ancak, faizde yapılan tasarrufu iyi değerlendirmek gerekmektedir. Yaklaşık 65 katrilyon lira olarak öngörülen faiz gideri, yıl sonu tahminine göre, 59,1 katrilyon lira olarak gerçekleşecektir. Bunun ilk nedeni, dolar kurunda yaşanan düşüşün, dövize bağlı olan borçlardaki faiz düşüşüne yol açmasıdır. İkinci nedeni ise, vadedeki uzama nedeniyle, bu yıl ödenecek olan bazı faiz giderlerinin ödemesinin önümüzdeki yıla kalacak olmasıdır.”

- ✓ **Faiz dışı giderlerdeki durum, bütçede planlandığı gibi olmamıştır.**

“Faiz dışı giderlerde durum nedir? Faiz dışı giderlerdeki durum, bütçede planlandığı gibi olmamıştır. 2003 yılı bütçesinde, faiz dışındaki harcamalar için 81,4 katrilyon lira öngörülmüştür, ancak, 2003 sonu gerçekleşmesinin 82 katrilyon liraya yaklaşacağı anlaşılmaktadır. Faiz dışındaki harcamalarda bir artış vardır ve asıl üzerinde durulması gereken konu budur. Harcamalar, öngörülenden fazla olmaktadır. Örneğin, sosyal güvenlik açığı 14,9 katrilyon lira öngörülmüş iken 1,3 katrilyon liralık artışla 16,2'ye çıkmıştır. Bu ve benzeri bir çok kalemde, faiz dışı harcamalarda artış vardır.”

- ✓ **Tasarı, yatırım harcamalarının kısılmasını öngörmektedir.**

“Faiz dışı giderlerdeki artışları karşılayabilmek için ek bütçe tasarısıyla yapılan, yatırım harcamalarının kısılması olmuştur. Bu tasarı, yatırım harcamalarından 1,5 katrilyon liraya yakın bir kesintiyi yapabilmesi için Maliye Bakanına yetki vermektedir. Asıl üzerinde durulması gereken konu budur. Faiz dışı fazlayı tutturmak gerçekten önemlidir. Ancak, bunun nasıl sağladığı da en az onun kadar önemlidir. Yüzde 6,5 fazlayı, eğer yatırım harcamalarını kısarak sağlıyorsanız, ülkenin büyümesini tehlikeye atıyorsunuz demektir.”

✓ **Yatırım harcamalarından kısarak sağlıklı büyüme gerçekleşemez.**

“Geçen yıl, 2002 yılında ekonomi yüzde 7,8 büyüdü. Bu yıl yüzde 5 büyüyecek, önümüzdeki yıl da yine yüzde 5 büyüme öngörülüyor. Ancak, Türkiye, 2003 ve 2004 yıllarında, yatırım harcamalarından tasarruf ederek bir büyüme sağlamaya çalışıyor. Böyle bir büyüme, orta ve uzun vadede sağlıklı olmaz.”

✓ **Yatırımlarda öncelikler çok iyi belirlenmelidir.**

“Türkiye, 2003 bütçesiyle, 2002 bütçesinin altında bir yatırım yapmaktadır. 2002 konsolide bütçe yatırımı 6,8 katrilyon, 2003 yılı ise 6,5 katrilyon liradır. Üstelik, 2002 bütçesi içerisinde aynı dış kredilerle sağlanan yatırımlar yoktur. 2003'te bunlar da olduğu halde, ancak 6,5 katrilyon lira yatırım gerçekleşecektir. Böyle bir ortamda 15 000 kilometre duble yol veya bölünmüş yol yapmak, önceliği yanlış belirlemek demektir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak kaygımız, bu yatırım kararı ile köy yolları gibi önemli yatırımların ihmal edilebileceğidir. Duble yol veya bölünmüş yol yatırımları şüphesiz takdire değer yatırımlardır. Ancak, Hükümet, diğer yatırımları aksatmamalıdır.”

✓ **Hükümet, sosyal destek ödemesinden vazgeçeceğinin işaretlerini yavaş yavaş vermektedir.**

“Hükümet, 2003 yılında Bağ-Kur ve SSK emeklilerine bir sosyal destek ödemesi yapmıştır. Buna, Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz de desteğimizi verdik ve uygulama başladı. Ödemelerin, bu yılki tutarı 3 katrilyon liraya yakındır. Ancak, önümüzdeki yıl bütçesinde bunun izleri görülememektedir. Hükümet, sosyal destek ödemesinden vazgeçeceğinin işaretlerini yavaş yavaş vermektedir.”

✓ **Türkiye, tarihinin en ağır işsizliğini yaşamaktadır, ama işsizlik fonu kullanılmamaktadır.**

“Türkiye’de İşsizlik Fonunun 8,8 katrilyon liraya ulaşan önemli bir varlığı vardır. Ama, böyle bir varlığı olan fondan işsizlere yapılması planlanan ödemenin tutarı 150 trilyon lira civarındadır. Bu, son derece küçük ve son derece sembolik bir rakamdır. Türkiye, tarihinin en ağır işsizliğini yaşamaktadır. Fon, böyle bir dönemde kullanılmaz ise, başka ne zaman kullanacaktır? İşsizlerin acısının hafifletileceği zaman, bu zamandır. Belli ölçülerde yasa değişikliği yapılarak, İşsizlik Fonunu kullanmanın zamanı çoktan gelmiştir.”

✓ **2003 yılı bütçesiyle sosyal destek açısından gerekli girişimler başlatılmamıştır.**

“Hükümet, Acil Eylem Planında, Türkiye’de nüfusun yüzde 15’inin yoksulluk sınırının altında olduğunu belirtmiştir. Yoksulluk sınırı günde 1 dolardır ve bu, aşağı yukarı, 10 000 000 -11 000 000 nüfus demektir. Hükümet, Acil Eylem Planıyla, ilk üç ayda yoksul tespitini yapacak ve akabinde onlara yardımı başlatılacağı vaad edilmişti. 2003 yılı bütçesiyle sosyal destek açısından gerekli girişimler başlatılmamıştır.”

✓ **Hayvancılık desteği ödemeleri düşürülmektedir.**

“Tarımsal destekte hayvancılık desteği için öngörülen ödenekler 2003 yılı bütçesinde çok yetersiz kalmıştır. 176 trilyon lira ödenek öngörülmüştür. Hükümet, ek bütçeyle bunun 50 trilyon lirasını kesmiştir. Hayvancılık zaten çok zor durumdadır. Doğrudan Gelir Desteği uygulayan birçok Avrupa Birliği ülkesinde hayvancılık kapsam dahilindedir. Oysa bizde, hayvancılık desteği, Doğrudan Gelir Desteği uygulamasında yer almamaktadır. Bütçeden hayvancılık desteği için öngörülmüş olan 176 trilyon liralık mütevazı bir imkânın 50 trilyon lirası da kesintiye uğratılmak istenmektedir.”

- ✓ **Doğrudan gelir desteği kapsamında mazota ilişkin doğrudan gelir desteği ödemesi amacına ulaşmamıştır.**

“Doğrudan Gelir Desteği kapsamında uygulaması yapılan mazota ilişkin ödeme amacına ulaşmamıştır. Yapılan uygulama, mazot kullansın kullanmasın, bütün çiftçilere ödeme yapılması şeklinde olmuştur. Oysa, önemli olan, mazotu hangi üretici, hangi çiftçi kullanıyorsa onun kullanacağı mazotta bir indirim yapılmasıdır. Bunu da bu 2003 yılı uygulamasının, bütçesinin bir eksikliği olarak görmekteyiz.”

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.